

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД

**“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності

МАТЕРІАЛИ

VI Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених

**“КОНЦЕПТИ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА”**

(Одеса, 22-23 травня 20235 року)

Одеса -2025

УДК: 1:403:316.6 (08)

Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства //
Матеріали VI Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства» (Одеса, 22-23 травня 2025 р.) 189 с.

Рецензенти:

Голубович Інна Володимирівна – доктор філософських наук, професор, завідувачка кафедри філософії Одеського національного університету імені І. І. Мечнікова

Єременко Олександр Михайлович – доктор філософських наук, професор кафедри філософії Національного університету «Одеська юридична академія»

- Збірник матеріалів VI Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства» вміщує матеріали, які досліджують соціокультурні засади трансформацій ціннісної сфери життєдіяльності суспільства; соціокультурні трансформації молодіжного соціуму; соціокультурні трансформації освітнього середовища; культуру бізнесу в умовах соціокультурної трансформації сучасного українського суспільства; філософію менеджменту соціокультурної діяльності у контекстуальному полі глобальних трансформаційних процесів. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», протокол № 17 від 26 червня 2025 р.

«Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства»

22-23 травня 2025 року

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

А. В. Красножон – ректор Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор історичних наук, професор.

Заступники голови:

Копусь Ольга Антонівна – перший проректор з навчальної та науково-педагогічної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор педагогічних наук, професор.

Музиченко Ганна В'ячеславівна – проректор з наукової роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського», доктор політичних наук, професор.

Борінштейн Євген Русланович – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Члени оргкомітету:

Лісеєнко Олена Василівна – доктор соціологічних наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності, завідувач історико-філософського відділення Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Петінова Оксана Борисівна – доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Атаманюк Зоя Миколаївна – доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

4. Mittell J. Complex TV: The Poetics of Contemporary Television Storytelling. - NY: New York University Press, 2015. - 416 p.
5. Schrader P. Notes on Film Noir // Film Comment. 1972. 8(1). - Pp. 8-11.
6. Shull M. S. & Wilt, D. E. Doing Their Bit: Wartime American Animated Short Films, 1939-1945. 2nd ed. - McFarland & Company, 2004. -246 p.
7. Williams R. Television: Technology and Cultural Form. 3rd ed. - NY: Schocken books, 1974. - 192 p.

Секція 2. Соціокультурні трансформації молодіжного соціуму

Гнатенко А. Г., здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність 013 «Початкова освіта», Університет Ушинського, м. Одеса, Україна

Науковий керівник – **Петінова Оксана Борисівна** – доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна.

ТЕНДЕНЦІЇ ВОЛОНТЕРСЬКОГО РУХУ СЕРЕД МОЛОДІ (на основі результатів проведення соціологічного дослідження)

Волонтерський рух в Україні залишається важливим елементом громадянського суспільства, особливо після 2014 року та з початком повномасштабного вторгнення росії у 2022 році. Молодь (14–35 років) відіграє провідну роль у волонтерських ініціативах, які охоплюють гуманітарну допомогу, підтримку армії, екологічні проєкти та цифрові активності. Сучасні виклики, такі як економічна нестабільність, психологічне виснаження, вплив соціальних мереж і потреба у післявоєнній відбудові, роблять дослідження волонтерських тенденцій серед молоді надзвичайно актуальним. Це дозволяє не лише зрозуміти мотивацію та поведінку молодих волонтерів, а й розробити стратегії для підтримки їхньої активності в умовах тривалої кризи. Волонтерство поступово стає більш структурованим. У 2023 році Міністерство молоді та спорту України запустило програму «Волонтерський хаб», яка навчає молодь основам проєктного менеджменту та фандрейзингу. У 2024 році було створено Всеукраїнську асоціацію молодіжного волонтерства, яка координує діяльність регіональних осередків. Нові законодавчі ініціативи, як-от проєкт закону про податкові пільги для волонтерських організацій (2024), спрямовані на полегшення їхньої роботи. Водночас бюрократичні перепони, як-от складність офіційної реєстрації волонтерів, залишаються проблемою.

Популярними стають корпоративні волонтерські програми: IT-компанії, такі як SoftServe, залучають молодих працівників до благодійних проєктів, що поєднують волонтерство з професійним розвитком.

Повномасштабна війна посилила волонтерську активність, але змінила її фокус. Якщо у 2022 році більшість ініціатив стосувалися екстреної допомоги (евакуація, медикаменти), то у 2024 році молодь дедалі більше працює над довготерміновими проєктами: відновлення інфраструктури, психологічна реабілітація ветеранів, інтеграція переселенців. Наприклад, ініціатива «Будуємо Україну разом» у 2024 році залучила тисячі молодих волонтерів до відбудови шкіл і будинків на деокупованих територіях. Водночас війна створює нові виклики: молодь, яка виїхала за кордон, рідше долучається до волонтерства в Україні, хоча діаспорні ініціативи (збір коштів за кордоном) набирають обертів. Волонтерський рух серед молоді в Україні залишається важливим елементом громадянського суспільства, адаптуючись до викликів війни та цифрової ери. Молодь демонструє високу активність, мотивовану патріотизмом, самореалізацією та прагматичними цілями.

Основні напрями включають гуманітарну допомогу, цифрове, екологічне, освітнє та нове культурне волонтерство, з тенденцією до мікрроволонтерства. Цифрові платформи, зокрема Telegram, TikTok і «Дія», значно полегшують мобілізацію, але потребують кращої координації та захисту від шахрайства. Виклики, такі як емоційне вигорання, регіональна нерівномірність, фінансові обмеження та низька інклюзивність, потребують системних рішень. Рекомендації включають: розширення програм психологічної підтримки та тренінгів із протидії вигоранню; посилення децентралізації волонтерських ініціатив через підтримку малих громад; спрощення доступу до грантів і створення національної платформи для координації проєктів; розвиток інклюзивних програм для залучення вразливих груп молоді; інтеграція волонтерства в освітні програми для популяризації культури громадянської активності.

Подальші дослідження можуть аналізувати вплив післявоєнної відбудови на волонтерські практики та порівнювати досвід української молоді з міжнародними прикладами. З належною підтримкою волонтерство може стати основою для розвитку сильного громадянського суспільства в Україні.

Під час проведення дослідження було висунуто такі гіпотези:

1. Рівень обізнаності респондентів стосовно волонтерської діяльності є вищим серед респондентів, які ним займаються.
2. Респонденти, які в минулому пережили трагічний досвід, більш схильні до волонтерської діяльності.
3. Респонденти, які висловлюють сумніви та негативне ставлення до волонтерської діяльності, стикнулися з обманом в цій сфері.

4. Загальне ставлення респондентів до волонтерської діяльності є більш позитивним серед тих, хто безпосередньо бере в ній участь, і більш негативним серед тих, хто стикнувся з обманом.

На основі проведеного опитування та аналізу емпіричних даних ми перейшли до наступних висновків щодо висунутих гіпотез дослідження:

1. Перша гіпотеза частково підтверджується. Більшість респондентів (42,9%) беруть інколи участь у волонтерських заходах, менша частина обрали варіанти ні (28,6%) та ніколи (28,6%). Це свідчить що більшість респондентів не займаються волонтерською діяльністю. Проаналізувавши відповіді респондентів на опитування, можна зробити висновок, що респонденти які займаються волонтерською діяльністю, обізнаніші, ніж ті які нею не займаються.

2. Друга гіпотеза підтверджується. З опитаних респондентів відсоток тих, хто пережив трагічний досвід та займається волонтерською діяльністю в цей час дорівнює – 0%.

3. Третя гіпотеза частково підтверджується. З відповідей респондентів можна зробити висновок, що тих хто стикнувся з шахрайством у цій сфері дуже маленька кількість (14,3%), але більшість з них висловлюють сумніви та негативне ставлення.

(Питання 28)

4. Четверта гіпотеза частково підтверджується. З опитаних респондентів переважна більшість не стикалася з обманом, та ретельно перевіряє організації в яких проходять збори (85,7%), а ті хто стикнувся з обманом не мають конкретної думки з цього (14,3%), тому можна зробити такі висновки.

Волонтерський рух серед молоді набуває популярності завдяки зростанню соціальної свідомості, доступу до інформації через цифрові платформи та бажанню молодих людей впливати на суспільні зміни. Основні тенденції включають перехід до онлайн-волонтерства, фокус на екологічні та соціальні ініціативи, а також залучення через проєкти, що поєднують особистісний розвиток і громадську користь. Молодь дедалі частіше обирає гнучкі формати волонтерства, які відповідають їхнім інтересам і графікам, а також використовує соціальні мережі для популяризації ініціатив. Водночас викликами залишаються брак часу, недостатня підтримка з боку організацій та ризик вигорання. Загалом, волонтерство серед молоді стає важливим інструментом громадянської активності, сприяючи формуванню відповідального та залученого покоління.

Список використаних джерел

1. Бугаєвська Ю.В. Соціально – педагогічні інновації у волонтерстві. Волонтерський рух: історія, сучасність, перспективи: матеріали міжнар. Наук. – практ. Конф. (Харків, 17-18 квітня 2015 р.), Харків ХНАДУВ, 2015. 33-35 с.
2. Вайнола Р. Х. Волонтерський рух в Україні: тенденції розвитку, Київ, 2002. 112 с.
3. Дибайло В. Як визнавати працю волонтерів. Київ, 2002. 32 с.
4. Левицька Л. Відкрили школу, де будуть вчити волонтерству. *Голос України*. 2014, 13 червня. 10 с.
5. Лях Т. Л. Методика організації волонтерських груп, Київ. 150 с.
6. Миколаєнко І. Тарасику, ти справжній патріот. Урядовий кур'єр, 2014, 30 серпня. 5 с.
7. Гончарук - Чолач Т. В., Джугла Н. В. Політична соціологія: навчальний посібник. Тернопіль, 2018. 250 с.

Грачова Єлизавета, здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, 4-го року навчання, спеціальність 035 «Філологія», факультет іноземних мов Університет Ушинського, м. Одеса, Україна,
Науковий керівник – **Петінова Оксана Борисівна** – доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна.

ВПЛИВ ВІДДАЛЕНОЇ РОБОТИ НА СОЦІАЛЬНУ ВЗАЄМОДІЮ ТА ОСОБИСТЕ ЖИТТЯ (НА МАТЕРІАЛАХ СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ)

Дистанційна робота (telecommuting, remote work) – це форма організації праці, яка передбачає виконання професійних обов'язків поза межами офісу за допомогою цифрових технологій [2]. Дистанційні робітники працюють у будь-якому місці за власним вибором. Водночас мають бути на зв'язку з роботодавцем за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій [1]. Робота з дому, яка стрімко поширилася після пандемії COVID-19 та набула ще більшої популярності під час війни та стала невід'ємною частиною сучасного ринку праці. Цей формат значно трансформував організацію трудової діяльності, вплинув на соціальні взаємодії працівників, їхній психологічний стан та спосіб поєднання професійного і особистого життя [4].

Підвищення актуальності теми зумовлене тим, що дистанційна праця розширила можливості для гнучкої зайнятості, але водночас поставила нові виклики. Зміна середовища праці, відсутність чіткого поділу між робочим і

ОПИТУВАННЯІ)	
Сімонов Михайло Олександрович, Атаманюк Зоя Миколаївна,	100
БІОСФЕРА ТА НООСФЕРА	
Сумченко Ірина В'ячеславівна	102
ВПЛИВ КІНЕМАТОГРАФУ ТА ТЕЛЕБАЧЕННЯ НА	
ТРАНСФОРМАЦІЇ У СУЧАСНІЙ КУЛЬТУРІ: ІСТОРИЧНИЙ	
КОНТЕКСТ ТА КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ	
Секція 2. Соціокультурні трансформації молодіжного	
соціуму	
Гнатенко А. Г., Петінова Оксана Борисівна	105
ТЕНДЕНЦІЇ ВОЛОНТЕРСЬКОГО РУХУ СЕРЕД МОЛОДІ	
(на основі результатів проведення соціологічного дослідження)	
Грачова Єлизавета, Петінова Оксана Борисівна	108
ВПЛИВ ВІДДАЛЕНОЇ РОБОТИ НА СОЦІАЛЬНУ ВЗАЄМОДІЮ	
ТА ОСОБИСТЕ ЖИТТЯ (НА МАТЕРІАЛАХ	
СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ)	
Даниленко Анастасія Володимирівна, Врайт Галина Яківна	111
ЛІДЕРСТВО В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ВИКЛИКИ ТА	
МОЖЛИВОСТІ	
Лопуга Ореста Іванівна	114
ДУХОВНА КУЛЬТУРА МОЛОДІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	
Махницька Марія, Петінова Оксана Борисівна	116
ВІДНОШЕННЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ ДО СПОРТУ	
(НА МАТЕРІАЛАХ СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ)	
Поплавська Тетяна Миколаївна, Бутенко Єлеонора Геннадіївна	119
ТРАНСФОРМАЦІЇ ТРАДИЦІЙНИХ ФОРМ ГРОМАДЯНСЬКОЇ	
ТА ПОЛІТИЧНОЇ ПОВЕДІНКИ І СВІДОМОСТІ МОЛОДІ ПІД	
ВПЛИВОМ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ	
Соловей Анастасія, Петінова Оксана Борисівна	121
ЗАЛЕЖНІСТЬ ВІД ГАДЖЕТІВ СЕРЕД РІЗНИХ ВІКОВИХ ГРУП	
(НА МАТЕРІАЛАХ СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ)	
Стороженко Ю. С., Петінова Оксана Борисівна	124
СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ	
ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ (НА МАТЕРІАЛАХ	
СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ)	
Секція 3. Соціокультурні трансформації освітнього середовища	
Кадієвська Ірина Аркадіївна	126
ОСВІТА ЯК СИСТЕМА ПРОЕКТУВАННЯ МАЙБУТНЬОГО	
Начев Микола Юрійович	129
ФІЛОСОФСЬКИЙ АСПЕКТ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ МІЖ	